

STANDARD PRO ZPRACOVÁNÍ DIPLOMOVÝCH PRACÍ VE STUDIJNÍM PROGRAMU PŘEDŠKOLNÍ PEDAGOGIKA

GARANT OBORU: doc. PhDr. Zora Syslová, Ph.D.

Zpracovaly: Mgr. Veronika Rodová, Ph.D., doc. PhDr. Zora Syslová, Ph.D. a kol.

OBSAH

ÚVODEM.....	4
1 CÍLE DIPLOMOVÝCH PRACÍ	5
2 FORMÁLNÍ ZPRACOVÁNÍ DIPLOMOVÝCH PRACÍ.....	6
2.1 STRUKTURA PRÁCE	6
2.2 CITOVÁNÍ, PARAFRÁZE	8
3 HODNOCENÍ DIPLOMOVÝCH PRACÍ	11
PŘÍLOHY	13

ÚVODEM

Standard pro zpracování diplomových prací studijního programu Předškolní pedagogika vznikl v souladu s *Pokynem děkana č. 1/2015* (v aktuálním znění). Standard specifikuje požadavky na cíle, obsah, formální úpravy a hodnocení diplomových prací studijního programu *Předškolní pedagogika*. Všechny ostatní náležitosti těchto prací, včetně GDPR (*General Data Protection Regulation* – nařízení Evropského parlamentu a Rady EU 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob), musí být v souladu s *Pokynem děkana č. 1/2015* (v aktuálním znění).

Studijní program *Předškolní pedagogika* je neučitelský program, který navazuje na bakalářský studijní program *Učitelství pro mateřské školy* a rozšiřuje zejména teoretické znalosti oboru předškolní pedagogika (porozumění kontextu současného předškolního vzdělávání v postmoderní situaci či v komparaci se zahraničními zkušenostmi apod.). Kromě rozšíření teoretických znalostí v oboru poskytuje tento program také rozvoj dalších osobnostních a profesních dovedností potřebných pro práci v malých týmech, včetně schopnosti metodicky vést další učitele (zejména se středoškolskou kvalifikací) směrem k inkluzi v předškolním vzdělávání a k podpoře jejich profesního rozvoje.

Standard pro psaní diplomových prací se skládá ze tří kapitol. V první jsou charakterizovány cíle diplomových prací. Součástí kapitoly jsou také informace týkající se zadávání témat. Druhá kapitola se podrobněji zabývá formálními náležitostmi diplomových prací, včetně jejich rozsahu a způsobu citací, které se řídí aktuální verzí normy Americké psychologické asociace (dále APA). Závěrečná třetí kapitola seznamuje se způsobem hodnocení diplomových prací. Její součástí je formulář pro hodnocení diplomových prací. Pro snadnější celkové hodnocení je připojena slovní charakteristika jednotlivých hodnotících stupňů.

Věříme, že *Standard pro zpracování diplomových prací ve studijním programu Předškolní pedagogika* bude nápomocen jak studentům, tak vedoucím diplomových prací.

1 Cíle diplomových prací

Diplomové práce mohou studenti realizovat na všech katedrách, které se podílejí na výuce studijního programu *Předškolní pedagogika*, případně využít kateder, které se podílejí na výuce bakalářského programu *Učitelství pro mateřské školy*. Vyučující na PdF MU zadávají rámcová témata závěrečných prací do IS MU v aplikaci Rozpisy témat. Téma diplomové práce včetně vedoucího práce může navrhnout také student. Pokud s navrženým tématem vedoucí práce souhlasí, vypisuje téma přímo pro navrhovatele.

Téma by mělo souviset s předškolním vzděláváním dětí v mateřských školách, případně dalších zařízeních určených pro péči o děti předškolního věku. Garant oboru provádí kontrolu témat diplomových prací a má právo odborně neodpovídající témata po dohodě s vedoucím práce změnit.

Cíle diplomových prací by měly **prokazovat znalosti a dovednosti vymezené profilem absolventa** (příloha 1). Z toho důvodu by měly mít práce především empirický charakter. K dílčím cílům diplomových prací patří:

- prokázat schopnost orientovat se v aktuálních otázkách předškolního vzdělávání a týmové práce;
- jasně a srozumitelně vymežit téma své diplomové práce a popsat výchozí stav poznání;
- pracovat s adekvátními primárními a sekundárními studijními prameny, citovat je dle platných norem a v souladu s etikou vědecké práce, diskutovat a polemizovat s autory, vyvozovat vlastní závěry a doporučení;
- vhodným způsobem interpretovat a vyvozovat závěry k prokázání reflektivních dovedností;
- prostřednictvím tvorby vlastního textu prokázat kompetence stylistické, schopnost vytvořit odborný text, udržovat logickou linii kompozice práce bez gramatických chyb;
- prokázat schopnost přesně formulovat otázky a řešit problémy tvořivým způsobem, formulovat nové myšlenky, které přinášejí dílčí nové empirické poznatky a postupy v oblasti předškolního vzdělávání a týmové práce.

2 Formální zpracování diplomových prací

Diplomová práce po formální stránce odpovídá požadavkům, které stanovuje *Pokyn děkana č. 1/2015* (v aktuálním znění). Podrobný průvodce zpracováním diplomové práce najdete v interaktivní osnově *Online modul – Závěrečná práce pro program Předškolní pedagogika*.

Práce se skládá pravidla z teoretické a empirické části. Celkový minimální rozsah práce činí **65 normostran u diplomové práce** (tj. 117 000 znaků včetně mezer). Jedna normostrana odpovídá 1 800 znakům včetně mezer na stránku. Práce bude psána písmem Times New Roman, velikost 12, řádkování 1,5, okraje textu budou zarovnány rovnoměrně do bloku. V souladu s požadavky paragrafu 4 zákona 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících bude práce psána v českém jazyce.

Práce musí v úvodu obsahovat prohlášení autora ve znění: *Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval/a samostatně, s využitím pouze citovaných pramenů, dalších informací a zdrojů v souladu s Disciplinárním řádem pro studenty Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity a se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.*

Následují podrobnější pokyny k formální podobě a úpravě práce.

2.1 Struktura práce

Diplomové práce by měly mít výzkumný charakter, mohou být zpracované jako přehledové či komparativní práce, případně může jít o didakticky zaměřené práce.

Práce založená na **empirickém výzkumu** by měla na základě zvolené výzkumné strategie prokázat schopnost formulovat cíle, výzkumné otázky či hypotézy, zvolit výzkumný vzorek a výzkumné metody, odpovídajícím způsobem sebrat, vyhodnotit, analyzovat a interpretovat výzkumná data, případně je porovnat s výsledky jiných výzkumů.

Práce **přehledová** či **komparativní** by měla přehledně, uceleně a systematicky shrnovat současný stav řešené problematiky v dané oblasti, respektive porovnat informace o pedagogických systémech či o vzdělávání ze dvou (např. národních) kultur.

Práce zaměřená **didakticky** by měla prokázat schopnost zvolené téma obsáhnout teoreticky a následně je vhodně přizpůsobit cílové skupině dětí (např. tvorba vzdělávacích programů či projektů, didaktických pomůcek apod.).

Pro typografické zpracování můžete využít šablonu bakalářské práce, kterou najdete v interaktivní osnově *Online modul – Závěrečná práce pro program Předškolní pedagogika*, kapitola 1.

Doporučujeme užívat maximálně tři úrovně členění kapitol: první úroveň velikost písma 16, druhá úroveň 14, třetí úroveň 12, zesíleným písmem. Úvod a Závěr se nečíslují.

Úvod:

- představení a zdůvodnění **tématu** diplomové práce, osobní a odborné důvody volby tématu;
- vymezení **cíle** a **základních otázek** práce;
- objasnění **postupu** zpracování práce;
- pojmenování **metod**, které budou použity, a zdůvodnění jejich výběru.

Teoretická část:

- výklad **klíčových pojmů** práce na základě studia odborné literatury domácí i zahraniční včetně odborných časopisů, jejich srovnání, interpretace, diskuse;
- začlenění tématu do **kontextu současných zkoumání**, tj. přehled stavu znalostí o daném problému, včetně přehledové studie (rešerše);
- výklad **teorií** a **teoretických konceptů**, o které se opírá empirická část práce.

Empirická část:

- **metodologie** výzkumného šetření (cíle, otázky, případně hypotézy, výzkumný soubor, způsob sběru dat, etické otázky);
- analýza a interpretace výsledků, **reflexe** a **hodnocení** empirické části s ohledem na vymezené otázky, diskuse.

Závěr

- **shrnutí** a **zobecnění** poznatků a zkušeností z teoretické i empirické části práce, vlastní doporučení, vlastní výsledky a závěry;
- celkové **zhodnocení** z hlediska naplnění stanovených cílů, zodpovězení hlavních otázek a přínosu práce.

2.2 Citování, parafráze

Citát je přímá citace textu, který je doslovně přepsán z jiného informačního zdroje. Musí být jasně **označen „uvozovkami“**, případně ***kurzívou***. V bibliografickém odkazu se vždy **uvádí číslo stránky**, z níž je citováno, jinak je citát bezcenný.

Parafráze je nepřímá citace, která vlastními slovy vyjadřuje původní autorovu myšlenku a tím ji stylisticky zapojuje do vlastního textu práce. Parafráze musí co nejvěrněji zachycovat obsah originálního textu, vystihovat myšlenky původního zdroje, včetně jejich pořadí a dalších souvislostí, bez zavádějících interpretací či nežádoucích zkreslení. Parafrázováním autor práce vysvětluje podstatu cizího názoru, jednodušeji nebo srozumitelněji vyjadřuje možná příliš komplikovaný cizí popis nebo výklad problematiky. Pro parafrázi platí tytéž etické náležitosti jako pro užití citátu – je nutné uvést výchozí zdroj včetně čísla strany nebo stran (u rozsáhlejší parafráze či výtahu z textu).

Více informací naleznete v interaktivní osnově *Online modul – Závěrečná práce pro program Předškolní pedagogika*, kapitola 9 a 10.

Odkazy na literaturu v textu práce

Odkaz v textu slouží k identifikaci původního zdroje. Čtenář by měl být schopen na základě uvedených údajů nalézt dokument, ze kterého autor čerpal. Odkazy ukazují širší teoretický kontext práce (na jaké práce autor navazuje, jak se orientuje v existující literatuře) a slouží také k ochraně autorských práv a ochraně před plagiátorstvím (tj. když jsou cizí myšlenky vydávány za vlastní). Schopnost ctít autorskou etiku a korektně uvádět původ myšlenek, o něž se práce opírá, patří k základním předpokladům exaktního uvažování a vědecké práce. Více k plagiátorství naleznete v *Pokynu děkana č. 1/2015 (v aktuálním znění)*, článek 2/9 a v interaktivní osnově *Online modul – Závěrečná práce pro program Předškolní pedagogika*, kapitola 11.

V souladu s *Pokynem děkana č. 1/2015 (v aktuálním znění)* budou odkazy v textu zachovávat formu tzv. **harvardského stylu**,¹ tj. v kulatých závorkách je uvedeno **příjmení tvůrce, rok vydání a strana**: (Novák, 2013, s. 123–125). Pokud je jméno součástí textu, **v kulatých závorkách uvádíme pouze rok vydání a stranu**: (2013, s. 217). Pokud u díla není uveden autor, uvádíme **v závorce název díla**: (Akademická příručka, 2006, s. 55). Více děl jednoho

¹ APA <http://www.phil.muni.cz/wupv/home/studium/citacni-norma-apa>

autora se stejným rokem vydání odlišujeme malými písmeny abecedy přiřazenými k roku vydání: (Novák, 2007a, s. 345). Písmena se potom uvádí i v závěrečném soupisu použitých zdrojů.

Odkazy na literaturu v seznamu použité literatury

Diplomové práce ve studijním programu *Předškolní pedagogika* se řídí citační normou APA. Níže je uveden přehled základních typů citačních záznamů, podrobnější informace lze nalézt na webových stránkách Ústavu pedagogických věd Filozofické fakulty MU (<http://pedagogika.phil.muni.cz/studium/citacni-norma-apa>).

1. Citace monografií:

Bertrand, Y. (1998). *Soudobé teorie vzdělávání*. Praha: Portál.

Kasíková, H. (1997). *Kooperativní učení, kooperativní škola*. Praha: Portál.

Pokud jsou autoři dva, je mezi jejich jmény znak & a pořadí jmen je stejné jako v původním pramenu:

Mareš, J., & Křivohlavý, J. (1995). *Komunikace ve škole*. Brno: MU CDVU.

Pokud je publikace dílem více autorů, uvádí se nejvýše tři jména. Je možné citovat jméno prvního autora (obvykle práci rediguje) se zkratkou et al. (z lat. et alii = a jiní):

Střelec, S. et al. (1998). *Kapitoly z teorie a metodiky výchovy I*. Brno: Paido.

2. Citace diplomové/závěrečné CŽV práce:

Turečková, P. (2016). *Způsoby prezentace vybraného učiva ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět*. (Diplomová práce). Brno: MU.

3. Citace části monografické publikace:

Hejný, M. (2005). Matematika. In V. Spilková, *Proměny primárního vzdělávání v ČR* (s. 175–191). Praha: Portál.

4. Citace příspěvku ze sborníku:

Syslová, Z. & Majerčíková, J. (2014). Profesní zdatnost učitelek pro spolupráci s rodiči: situace v českých a slovenských mateřských školách. In Z. Syslová, & V. Rodová (Eds.). *Předškolní vzdělávání v teorii a praxi. Jaká je současná situace v České republice a zahraniční východiska pro vzdělávání u nás*, (s. 124–135). Brno: Masarykova univerzita.

5. Citace článku v seriálových publikacích:

Najvar, P. (2017). Zkoumání (kvality) výuky: srovnání dvou přístupů. *Pedagogika*, 67(3), 19– 46.

6. Citace www stránky:

Katedra historických věd Univerzity Pardubice. Předměty: Tvůrčí psaní [online]. Dostupné z www.khv.upce.cz/studeny/tvurcipsani.htm

Lukas, J. (2012). *Připravenost školy k inkluzivnímu vzdělávání*. Praha: NÚV. [Online] http://www.nuov.cz/uploads/AE/evaluacni_nastroje/19_Pripravenost_skoly_k_inkluzivnimu_vzdelavani.pdf

3 Hodnocení diplomových prací

Hodnocení diplomové práce má tři etapy v souladu s předměty, které jsou pro zpracování diplomové práce vypisovány. Jsou to předměty:

- Diplomová práce – Projekt (ve 2. semestru);
- Diplomová práce (ve 3. semestru);
- Diplomová práce – Dokončení (ve 4. semestru).

Tyto předměty si student zapisuje pod kódy katedry, na níž působí vedoucí práce.

Projekt musí splňovat požadované náležitosti jak obsahové (viz příloha 2), tak formální (viz bod 2 *Standardu zpracování diplomových prací studijního programu Předškolní pedagogika*). Student vloží do IS zadání diplomové práce (výťah z projektu), teprve poté zapíše vedoucí práce studentovi zápočet. Pokud projekt není vedoucím přijat v řádném ani opravných termínech, student si předmět zapisuje jako opakovaný.

Průběžnou činnost spojenou s realizací diplomové práce (a předmětu DP) musí student prokázat zpracováním alespoň části diplomové práce, která má formální náležitosti v souladu s bodem 2 *Standardu zpracování diplomových prací studijního programu Předškolní pedagogika* a naplňuje cíle uvedené v bodu 1 tamtéž. Pouze na základě prokázání této činnosti může udělit vedoucí práce zápočet.

Dokončení diplomové práce znamená odevzdat práci po dohodě s vedoucím práce **včas k závěrečné kontrole**. Student je povinen zkontrolovat soulad konečné verze diplomové práce s projektem, respektive se zadáním práce v IS, a případně upravit jeho znění. Teprve po schválení finálního znění diplomové práce vedoucím práce, může student vložit v řádném termínu diplomovou práci do IS MU (zpravidla do 30. března v jarním semestru a do 30. listopadu v podzimním semestru).

Následně student odevzdá tištěnou verzi diplomové práce ve dvojím vyhotovení vedoucímu práce. Ten zkontroluje a potvrdí správnost v IS a ve spolupráci s vedoucím pracoviště vloží do Rozpisu témat v IS MU do 10 dnů jméno oponenta. Pokud vedoucí práce zjistí, že práce neodpovídá požadavkům na závěrečnou práci, postupuje v souladu s *Pokynem děkana č. 1/2015* (v aktuálním znění).

Posudky zpracováváné vedoucím a oponentem diplomové práce musí být v souladu:

- s cíli uvedenými ve *Standardu zpracování diplomových prací studijního programu Předškolní pedagogika*;

- se strukturou hodnocení uvedenou v příloze 3 *Standardu zpracování diplomových prací studijního programu Předškolní pedagogika*.

Klíčové pro celkové hodnocení diplomové práce jsou posudky vedoucího a oponenta práce, ale přihlíží se i k průběhu obhajoby a hodnocení komise. Klasifikační stupnicí ECTS pro hodnocení závěrečných prací je následující:

- **A výborně** (výborný výkon převyšující daná kritéria)
- **B velmi dobře** (nadprůměrný výkon s minimem chyb)
- **C dobře** (průměrný výkon s přijatelným počtem chyb)
- **D uspokojivě** (přijatelný výkon s větším počtem chyb)
- **E dostatečně** (výkon vykazuje minimální naplnění kritérií)
- **F nedostatečně** (nepřijatelný výkon)

PŘÍLOHY

1. Profil absolventa
2. Projekt diplomové práce
3. Formulář hodnotícího posudku diplomové práce

Příloha 1

Profil absolventa studijního programu *Předškolní pedagogika*

V souladu s cíli studijního programu je absolvent po úspěšném ukončení studia schopen:

- vysvětlit teorie, koncepty a metody, které reprezentují aktuální problémy předškolního vzdělávání;
- vhodně komentovat a interpretovat problematiku předškolního vzdělávání v zahraničním kontextu;
- orientovat se v pedagogickém výzkumu, jeho podstatě a přínosech pro praxi;
- vyznat se v právních otázkách týkajících se dětí předškolního věku a předškolního vzdělávání;
- diagnostikovat obtíže a speciální vzdělávací potřeby dětí předškolního věku;
- na základě výsledků diagnostické činnosti vést dialog s poradenskými zařízeními;
- vytvářet intervenční programy pro děti s obtížemi a speciálními vzdělávacími potřebami;
- komunikovat s porozuměním, pochopením a podporou s rodinami dětí předškolního věku;
- manažersky řídit práci v malých týmech;
- kriticky reflektovat vlastní práci;
- dorozumět se v cizím jazyce.

Příloha 2

Projekt diplomové práce

Autor projektu, UČO	
Studijní program	
Téma práce česky	
Klíčová slova česky	
Téma práce anglicky	
Klíčová slova anglicky	
Vedoucí práce	
Katedra	

OSNOVA PROJEKTU

1. Vymezení řešené problematiky a základních pojmů (dle tématu práce).
2. Shrnutí dosavadního stavu řešení nebo poznání (stručná rešerše, východisko pro cíl práce, formulace výzkumných problémů apod.).
3. Cíl práce.
4. Pracovní postup (přístup k řešení, metody, techniky, nástroje apod.).
5. Organizační, materiální a finanční zabezpečení práce (časový harmonogram práce aj.).
6. Předpokládané využití výsledků (způsoby prezentace, publikace apod.).
7. Seznam literatury a odkazů (citované a výchozí informační zdroje).

Příloha 3 Posudek diplomové práce (Posudek práce CŽV)

Posudek vedoucího/opponenta závěrečné/diplomové/bakalářské práce

Název práce:

Autor/ka práce:

Vedoucí práce:

Oponent/ka práce:

Název oboru: Učitelství pro 1. stupeň ZŠ / Učitelství pro MŠ / Předškolní pedagogika

Forma studia:

Počet stran a příloh:

1. Koncepce práce

Téma a název práce

Podařilo se autorovi/autorce závěrečné práce přesně a jasně vymezit téma a logicky formulovat název? Odpovídá zvolené téma absolvovanému oboru / nevyhovuje požadavkům oboru?

Cíl práce a jeho naplnění

Je cíl závěrečné práce jasně vymezen / není jednoznačný / je formulován nesprávně? Je zvolený cíl adekvátní ve vztahu k požadovanému stupni vzdělání (bakalářské a magisterské studium, celoživotní vzdělávání)? Podařilo se tyto cíle naplnit? Jsou vhodně formulovány závěry?

Struktura práce

Má práce logickou strukturu a provázanost, je text jasně a logicky strukturován / struktura práce není logická / struktura neodpovídá tématu a cíli práce? Jaké je složení kapitol, případně podkapitol?

2. Obsahové náležitosti

Zhodnocení teoretické i empirické části z hlediska odbornosti

Obsah práce vystihuje název práce / odpovídá s výhradou / neodpovídá názvu práce. Prokazuje autor znalost adekvátních teoretických zdrojů? Jaká je odbornost práce? Jsou zvoleny a popsány metody závěrečné práce? Jsou tyto metody adekvátní ve vztahu ke zvolenému cíli? V případě, že jde o práci výzkumnou, byla prokázána dovednost pracovat se zvolenými metodologickými nástroji a schopnost interpretovat sebraná data? V případě, že jde o práci metodickou, byla prokázána schopnost tvořivě pracovat s tématem a naplnit stanovené výukové/vzdělávací cíle? Využívá autor zahraniční zdroje? Vede odbornou diskusi na zvolené téma? Jak interpretuje názory již publikované?

Celkový přínos práce

Přináší práce nové a zajímavé myšlenky? Přístupuje autor k zadání tvůrčím a originálním způsobem? Jde o velmi přínosnou práci / standardně přínosnou či originální práci / práce není přínosem pro obor.

3. Formální a stylistické náležitosti

Jazyková úroveň a stylistika

Je práce bez gramatických chyb a stylistických nedostatků? Je psána odborným stylem a spisovným jazykem?

Korektnost citací a práce se zdroji

Jsou citace korektní a v souladu se zvolenou normou / odpovídají s výhradou / neodpovídají normě (tj. rozlišuje autor/autorka mezi citací a parafrází, nepřevažují citace „z druhé ruky“ nebo citace a parafráze bez zjevného odkazu na zdroj)? Mají citace přiměřený rozsah vzhledem k rozsahu celého textu? Odpovídá seznam zdrojů tématu práce / odpovídá s výhradou / neodpovídá tématu?

Rozsah práce, formální úprava, přílohy

Odpovídá práce rozsahu, jenž je vymezen oborovými standardy / odpovídá s výhradou / neodpovídá požadavkům? Jsou respektovány základní typografické dovednosti při zpracování textu? Doplnují přílohy vhodně téma / netýkají se tématu / nejsou v práci uvedeny?

Návrh otázek k obhajobě:

Návrh hodnocení práce:

Příklad závěrečného výroku²: *Student/studentka naplnila stanovené cíle, které jsou dány charakterem studovaného oboru, prokázal/prokázala schopnost zorientovat se v tématu i dovednost korektně pracovat s odbornou literaturou. Závěrečná / bakalářská / diplomová práce splňuje po obsahové i formální stránce dané požadavky, a proto ji doporučuji k obhajobě.*

V Brně dne

podpis

² V konkrétním hodnocení smazat.